

Пуковник Драгослав Лацковић, начелник Управе за кадрове

Потребе новог времена

Реформа система одбране донела је новине у плановима и припремама за одбрану, у области војне, радне и материјалне обавезе. Надлежна управа, по формирању, 2004. године, имала је почетне елементе, које је требало укомпоновати у систем од којег се очекивало да почне да функционише, али да, као предуслов за то, сви у њему препознају своје место. Као пролазни резултат овог процеса, данас су дефинисана материјална решења у новом Плану одбране, па је овај стратешки значајан акт за систем одбране у процедури усвајања пред извршном влашћу. После низа година опет имамо уређен систем ратне популе и саопштен ратни распоред војним обвезницима, који обезбеђује поуздан одзив резервног састава на место и у време када то ситуација буде захтевала.

Ако је планирање одбране изворна функција Министарства одбране, а носилац тих активности Управа за обавезе одбране, онда је јасно колики значај у систему има та организациона целина, ко-

јом је три године руководио пуковник Драгослав Лацковић. Недавно је постављен на нову дужност – начелника Управе за кадрове Сектора за људске ресурсе Министарства одбране. Он је, ипак, актуелан саговорник о темама из области обавеза

одбране, тим пре што на том терену није време за настављање рутине, већ изазовни тренутак у којем се постављају нови стандарди који уважавају потребе свих субјеката система и који захтевају стално трагање за оптималним решењима која ће гарантовати виталност система одбране.

■ *Управа за обавезе одбране основана је пре осам година, као део Сектора за људске ресурсе, након расформирања Управе за организацију, мобилизацију и војну обавезу. Тада је преузела функцију војне обавезе, док је организација и мобилизација остала у Управи за организацију, у Сектору за полицију одбране. Како Вам се данас чини то организационо решење?*

– Управа за обавезе одбране је и тада имала важну улогу када је реч о обезбеђењу кадра за мирнодопску и ратну попуњу Војске, уопште, за вођење евиденције војних обвезника у држави или, боље речено, за регулисање војне обавезе у свим њеним сегментима, од увођењу у војну евиденцију, регрутовања, упута на служење војног рока, до регулисања распореда и службе у резервном саставу. Ту је и извршавање дела обавеза из функције мобилизација, за чије је нормативно-правно уређење надлежна Управа за организацију.

Пре две године Управа за обавезе одбране је поново преформирана, па је, након преласка Управе за ванредне ситуације и Управе за цивилну заштиту у Министарство унутрашњих послова, примила функције радне и материјалне обавезе и планирања припрема за одбрану, које су оне до тада извршавале, али не и – извршиоце.

Ради поређења, некадашње укупно бројно стање управа било је око две и по хиљаде људи. Ове послове данас извршава око 700 људу Управе за обавезе одбране и њој потчињених територијалних органа. Управа је преузела функције, али их уређује и у нормативно-правном и у практичном смислу, извршавајући поједине обавезе и задатке.

■ *Када је реч о рајној појуни и мобилизацији, какве су обавезе Управе којом сте руководили?*

– Управа за обавезе одбране је носилац обезбеђења кадра и ратне попуње Војске Србије. Када је реч о попуни по радној обавези, ту су сви други субјекти система одбране, пре свега државни органи, органи државне управе, Влада и сва министарства, посебне организације и привредни субјекти, као и локална самоуправа. Одговорни смо за њихову попуњу по радној обавези, одобравање планова њихове попуње и давање сагласности за војне обвезнике који се распоређују у те субјекте ради обезбеђења њиховог функционисања у ванредном стању и рату.

Беспарица је, нажалост, у претходних десетак година индуковала нека решења систему, па од 1999. или 2000. године до 2010, када сам примио дужност начелника Управе, практично нисмо имали позивања војних обвезника ради саопштавања ратног распореда. Није било новца, па је 2004. године Управа за организацију и мобилизацију забранила позивање ради штедње.

Увиђајући штетност несаопштавања распореда, почетком 2010. године започели смо позивање. Као тачна

показала се наша процена да редовним функционисањем територијалних органа, без значајнијег утрошка новца, можемо да обезбедимо оно што је суштински битно за обезбеђење попуности попуње. Од тада смо постигли значајне резултате и достигли стратегијски циљ. Пре свега, да формирамо ратне јединице по плановима попуње, да, у складу с њима, распоредимо одговарајући резервни састав, онако како Војска тражи и како принцип квалитета попуње захтева, а затим и да ангажовањем наших територијалних органа позовемо војне обвезнике који су отпуштени с ратног распореда, и да им то саопшtimo, а новораспоредене да информисемо о новом распореду и да обезбедимо да се у случају мобилизације појаве на местима и у јединицама у које треба да се одазову.

■ *Какав је одзив на саопштавање рајног распореда?*

– Задовољни смо степеном саопштености ратног распореда, који је изнад 85 одсто распоређеног резервног састава ратних јединица. Преосталих 15 одсто припадника резервног састава у овом тренутку је недоступно, јер, иако су им упућени позиви, нису се одазвали, из оправданих или неоправданих разлога. Неки су одселили и ни-

РЕЧ СТАТИСТИКЕ

– После ступања на снагу Одлуке о обустави обавезе служења војног рока, остала је обавеза увођења у војну евиденцију, која се води по месту пребивалишта. До краја новембра проценат регрута рођених 1994. године уведених у војну евиденцију, износи 79,8 одсто, а оних старијих годишта, рођених од 1982. до 1993, 8,8 одсто. За лекарске прегледе и психолошка испитивања у 2012. години планирано је 1.698 кандидата за добровољно служење војног рока с оружјем, а прегледано 1.869 регрута, од чега је 67 одсто оцењено као способно за војну службу, што указује на то да су критеријуми за добровољно служење војног рока остали изузетно високи.

Током 2011. и 2012. године на добровољно служење војног рока с оружјем у два упутна рока, у марту и септембру, упућено је 2.256 кандидата (у центре за обуку 2.038 кандидата и на курс за резервне официре 218 кандидата), од којих 291 жена. На основу ових података можемо закључити да је број пријављених кандидата за добровољно служење војног рока све већи. Највећи број пријављених кандидата за добровољно служење војног рока налази се на територији надлежности регионалног центра Ниш, а најмање пријављених на територији надлежности регионалног центра Београд.

ЛОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИК

Пуковник Лацковић је председник Ловачког удружења „Војник“. Ово непрофитно друштво, које се финансира искључиво од чланарина, основано је ради неговања традиција српског ловства. У свему поштује ловачки кодекс, а почива на војничком реду и дисциплини, па активно помаже и јединицама Војске у заштити војне имовине и лица. Такође, активно доприноси одржавању војног комплекса „Никинци“, у којем је установљено ловиште, и помаже Војној установи „Моровић“ у заштити ратарских култура од дивљачи.

су пријавили ново пребивалиште, други су на привременој раду у иностранству, мада њих нећемо распоређивати у резервни састав војске. Некима се здравствено стање променило, а знатан број је и приговарача савести, који, користећи право прописано чланом 45. Устава, не желе да буду припадници резервног састава Војске. Поменутих 15 одсто практично смо покрили општом резервом, која је ту управо да замени оне који се евентуално не одазову на позив. После низа година опет имамо потпуно уређен систем ратне попуне, а саопштен ратни распоред обезбеђује прилично поуздану пројекцију могућег одзива резервног састава у ратне јединице.

■ *Закон о одбрани из 2007. године утврдио је нови реалистички кад је реч о обавези државних и привредних субјеката у одбрани земље. Шта је новина и постоји ли данас евиденција о томе чиме привредна група може располажу, а шта би могло бити савлађено на располагање Војсци у случају потребе?*

– Нови Закон о одбрани увео је другачију, нову парадигму у планирању припрема за одбрану и успоставио обавезу и одговорност субјеката за стање властитих припрема за одбрану. До тада је планирање одбране било централизовано. Нови пропис увео

је децентрализован принцип планирања, којим је одговорност за стање одбрамбених припрема утврђена сваком појединачном субјекту идентификованом у Закону. Пре фазе планирања морали смо поново да идентификујемо субјекте система одбране, јер се стање у њима, али и у држави у целини, због транзиције и економске кризе, значајно променило. Неке фирме су отишле у стечај, друге одавно престале да постоје, нове су отворене, па смо почетком 2011. године практично почели од нуле.

Интензивно смо прикупљали податке о субјектима, њиховим могућностима у функцији извршавања одређених задатака у одбрани, и то претражили у одговарајућим планским документима на стратегијском нивоу. Таква акција није била једносмерна, већ смо размењивали сазнања и решавали проблеме које смо у том процесу уочавали. На пример, истраживали смо шта поједине фирме производе, или коју услугу врше, шта их опредељује да буду значајни за систем одбране, као и који су то опредељујући критеријуми – да ли је то врста услуге или производа или њихов обим, или положај субјекта у систему, те колики је њихов значај за одбрану. У следећој итерацији утврђивали смо ко су одговорна лица у тим субјектима, а ко су овлашћена лица, која ће се бавити планирањем припрема за одбрану, јер субјекти сада треба да схвате да више нико не ради посао планирања припрема за одбрану уместо њих и да нема „државног решења“, већ их они креирају и врше властите припреме за рад током ванредног стања и у рату.

■ *Да ли Министарство одбране Србије и даље координира њене активности?*

– Свакако, све те напоре координира Министарство, односно Управа за обавезе одбране и њени територијални органи. Нови План одбране, када буде донет, биће оквир за планирање властитих поступака и мера свих субјеката. Када они заврше израду својих планских докумената, достављаће их на увид и оцену усаглашености с Планом одбране, коју даје Министарство одбране. По добијању оцене усагла-

шености, одговорно лице субјекта потписује и одобрава властити план одбране, што представља новину, којом се обезбеђује да сва материјална решења, утврђена Планом одбране, буду у пракси примењива и да субјекти имају непосредан утицај и одговорност за њихово креирање, ажурирање, припреме и обезбеђење поступања у складу с њима.

■ *Преласком Управе за ванредне ситуације из Министарства одбране у МУП, пре нешто више од годину, покренућа је и акција рефирмисања јединица цивилне заштите. Како функционише такво решење?*

– Нову физиономију система цивилне заштите успоставио је Сектор за ванредне ситуације МУП-а. У складу с њом, а пратећи савремене тенденције у тој области, Управа за обавезе одбране је, по захтеву и у сарадњи с Министарством унутрашњих послова, ефикасно, практично за три, четири месеца, формирала специјализоване јединице цивилне заштите и већини припадника јединица саопштила распоред у резервном саставу који је утврђен по радној обавези. Данас имамо око 12.000 припадника резервног састава распоређеног и организованог у јединицама цивилне заштите. Код њих је проценат саопштења распореда већи него у Војсци, јер су, углавном, идентификовани раније као добровољци у цивилној заштити и имају одређене специјалности, битне за формирање јединица, као што су рониоци, ватрогасци, планинари, алпинисти и специјалисти за телекомуникације, одржавање везе...

■ *Углавном говоримо о пасивној резерви. Какав је статус активне резерве и постоје ли она под сталним савлађивањем Војске Србије?*

– Активна резерва је део резервног састава Војске Србије. Истовремено, активна резерва је део Кадровског плана, по којем ће, према Министарском упутству за 2013. годину, у њој бити 36.000 људи, од којих до 1.000 припадника активне резерве. То су посебно одабрани војни обвезници који се, у миру, позивају по потреби у јед-

ницу и ангажују на одређеним формацијским местима, за извршавање одређених задатака, а у функцији су одржавања оперативних способности јединица Војске. Потребу ангажовања активне резерве процењују надлежни органи у Генералштабу, који и води активности на обезбеђењу и ангажовању кадра за активну резерву. Припадници се регрутују на конкурс, који

ПЛАНСКА РЕШЕЊА

У процесу израде планских докумената, применом одређене методологије, стичемо драгоцену искуства која ће послужити као путоказ за даљи рад и усавршавање методологије планирања. Управа за обавезе одбране развија одређена софистицирана решења као подршку планирању припрема за одбрану, с крајњим циљем да се већина процеса планирања аутоматизује и спрече индивидуални утицаји на планска решења, чиме ће процес планирања бити максимално објективизован.

подразумева и здравствена и психолошка тестирања, провере физичких способности, за официре, подофицире и војнике. Они који задовоље скла-

пају уговор о ангажовању у активnoj резерви којим се утврђује њихова обавеза да по потреби и непосредном позиву Војске дођу у јединицу, на обуку или ради извршења конкретног задатка, те учешћа у саставу контингента за неку од мировних мисија.

Припадницима активне резерве за време трајања општег, основног уговора припада месечни паушал који одреди министар одбране. Могу бити запослени код послодавца или незапослена лица. Овој другој категорији је избор и закључење уговора о активnoj резерви уједно и прилика да, и без ангажовања у јединици, побољшају свој социјални статус, а притом су у било ком тренутку на располагању Војсци Србије. Врло је значајно напоменути да се и с послодавцем припадника активне резерве, ако је он запослено лице, такође склапа уговор, којим се обезбеђују заштитни механизми послодавцу да, за време одсуства припадника активне резерве, може да ангажује другог радника. Управа за обавезе одбране припремила је Уредбу о активnoj резерви, која је донета половином 2011. године, а Генералштаб ће, на основу процене стварних потреба и могућности ангажовања активне резерве, расписати конкурс за пријем.

■ Доношење Плана одбране Републике Србије је у процедури. Министар одбране је већ потписао акти који се изводи из нацрта Плана достављају надлежним државним органима. Да ли је то последњи формални предуслов после којег субјекти могу да раде властити планска докумената за планирање и функционисање у рату?

– Циљ израде Плана одбране је исте координирано и планско утврђивање задатака државе и свих субјеката система, који треба да обезбеде складно функционисање Војске, Министарства унутрашњих послова и осталих елемената у одбрани земље. Захваљујући ангажовању територијалних органа, интензивној обуци у неколико циклуса са субјектима, уз пун и непосредан допринос Инспектората одбране, дошли смо на корак до циља

– да сви субјекти система одбране знају да имају обавезу прописану законом, да морају да имају одговорна лица, да су утврђене потребе приоритетних субјеката и могућности привреде за њихово задовољење, да субјекти знају ко координира припреме за одбрану, те да су добили одговарајућа докумената која представљају полазну основу за планирање властитих припрема за одбрану. Следећа фаза следи после усвајања Плана одбране, који је у процедури пред Владом, и која ће усвојити одговарајући, већ припремљени закључак. Да немамо План одбране, елементи система одбране би функционисали дисхармонично.

■ Управа за обавезе одбране је, почевши од израде Пројекта 2005. године, веома успешно руководила реализацијом Пројекта професионализације Војске Србије, који је окончан крајем 2010. године, за шта је Министарству одбране више стварних признања. На крају, уместо закључка, шта бисте посебно истакли, као допринос Управе систему одбране?

– Управа за обавезе одбране, синхронизованим и координираним активностима свих субјеката система одбране и двогодишњим заједничким напорима с Инспекторатом одбране, успоставила је нови, децентрализовани концепт планирања припрема за одбрану, чиме је обезбедила примену одредаба Закона о одбрани и Закона о војној, радној и материјалној обавези. Посебно бих истакао да смо, у процесу планирања припрема за одбрану, уочили да су одређена законска решења превазиђена или тешко примењива, због чега смо иницирали и предложили измене и допуне појединих законских решења.

На крају, желим да истакнем оно у шта сам сигуран – без синергије свих одговорних државних субјеката кључни системски проблеми у функционисању система одбране не могу бити решени. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ
Снимио Јово МАМУЛА